

ընդհանրապէս պզտի Նոր-խան Վէդիր խան, Քաշքէի խան որոնցմէ վերջերը մինչեւ առաջին Ալէային բարձրացողներ ու ամիրայ ըսուածներ անգամ կան:

Ասոնց շնչերէն ամենակարեւոր խումբ մը՝ համախոհութեամբ իրարու հետ և համահասութեամբ պետութեան՝ հիմնած էր ուրուրեմն այն հսկայ ընկերութիւնը սեղանաւորական, որ երկու ճիւղի բաժնուելով՝ կը կոչուէր Անարու և Ռոմէլի Կաթնաւոր: Առաջինը կը տնտեսէր ու կը հաւաքէր իր գործակատարներուն և հարիւրորդաւոր հաւաքողներուն ձեռքով Անատոլոյի հարկերը, և երկրորդը՝ նոյնպէս իր գործակատարներուն և հաւաքողներուն ձեռքով Ռումէլիի հարկերը, այնպէս որ ամբողջ Տէրութեան հարկերն և տուրքերը կը յողովէին այդ ընկերութեան ձեռքով: Երբ շատ անգամ Տէրութեան ի հաշիւ այդ հարկերուն կանխավճարներ ընելով՝ կը դիւրացունէր անոր պիտաճէին առձեռն հաւասարակշռութիւնն, և ինք ալ լիով կը շահէր՝ ցորչափ իր հաշիւը դիտնար և լաւ պաշտօնէութեան մը ձեռքով տնտեսէր իր ընդարձակ գործը: Իր փառաւոր սկիզբին ու կազմութեան հակառակ՝ այդ հարկահաւաք ընկերութիւնն ալ չկրցաւ ընդ երկար գիւմանալ, և հարիւրորդաւորներու վճարողներու, և այլն անկանոնութեան ու զեղծմանց երեսէն՝ նուազեցաւ ընդ հուպ և եղծաւ, տեղի տալով հետզհետէ նոր դրութեանց ու եւրոպական մեթոտով կազմուած պանքաներու և հաշուեկաշներու:

Այս է աւասիկ վաւերական ցանկն ու գործառնութեանց տեսակը՝ Ամիրայ Աղայ ու Եղբայր սեղանաւորներուն, որոնց մէջ 1800էն մինչեւ 1850-55 զոյաջած էր ու կը տեսէր տեսակ մը գործակցական համիրայխութիւն՝ հանդէպ պետութեան Եպարքոսին և միւս բարեպաշտներուն: Իրենք ասոնց հետ միշտ կը կընքէին պայմանագրութիւններ ու կ'ընէին զբամական մեծ փոխանակութիւններ և առեւտուրներ:

Ունէին իրենց քեհնեան (նախ՝ Երկանեան Յարութիւն ամիրան, ետքը Ճանիկ ամիրան), իրենց արհեստագետական սենեակը, իրենց գործակատարները, դրաքիրները, թեւարկեալները, թաղերն ու վարդապետներն և դպրոցները, նաեւ հարցարան բանդէտներն